

Socialdepartementet

Yttrande över betänkandet **SOU 2020:47; Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag**

Nacka kommun lämnar följande synpunkter över *betänkandet SOU 2020:47; Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag*.

Förhållandet mellan socialtjänstlagen och kommunallagen

Det är positivt att beslut om umgängesbegränsning och hemlighållande av vistelseort föreslås kunna delegeras till utskott. Nacka kommun anser dock att även beslut om utreseförbud ska kunna delegeras till utskott istället för nämnd. Genom att bereda nämnden en möjlighet att delegera beslut om utreseförbud till utskott, som har mer vana och större förståelse för hur beviskravet tillämpas, skapas större garanti för mer rättssäkra beslut än om det vore förbehållet nämnd att fatta beslut om utreseförbud. Detta särskilt med hänsyn till att sådana beslut är mer sällan förekommande än beslut om omhändertagande enligt LVU. Om beslutandet inte ges möjlighet att delegeras till utskott så bör detta kunna ses som en liknande ineffektiv diskrepans som den avseende beslut om umgängesbegränsning och hemlighållande av vistelseort.

Insatser utan föregående individuell behovsprövning

Nacka kommun ställer sig bakom förslaget om att vissa insatser ska kunna beviljas enskilda utan föregående individuell behovsprövning. Med denna förändring blir regelverket för att tillhandahålla insatser till enskilda mer flexibelt och det lämnas utrymme för socialnämnden att i större utsträckning än i dag anpassa verksamheten efter lokala förutsättningar och behov. Om detta kan leda till en minskad administration och på så sätt effektivare resursanvändning så är detta mycket positivt. Det är dock utifrån rättssäkerhetsaspekt av stor vikt att en avvägning görs i varje enskilt fall om dokumentationsplikten vid beslutsfattandet kan frångås.

Överväganden om att ansöka om överflyttning av vårdnaden

Kommunen bedömer att det i praktiken ofta finns särskilda omständigheter i många ärenden som medför att skäl för att övervägande om överflyttning av vårdnaden ska kunna ske tidigare än de tre år som föreslås i betänkandet. Rör det sig om barn där det exempelvis

finns en historia av tidigare insatser och placeringar bör sådant tas till beaktande snarare än enbart den aktuella familjehemsplaceringen. En mer sammanhållen bedömning bör få ske. Detta särskilt om aktuell placering vilar på väsentligen samma grunder som tidigare insatser och/eller placeringar utan att det skett några adekvata förbättringar över tid. Det vore därför önskvärt att ett övervägande om överflyttning av vårdnaden även kan ske tidigare än efter att ett barn varit placerat i samma familjehem i tre år.

Samhällsplanering

Kommunen delar intentionerna i betänkandet om att kommunen ska ta hänsyn till sociala aspekter när man planerar sin kommun. Nacka kommun ifrågasätter dock utredningens förslag om en särskild social planeringsskyldighet förs in i plan- och bygglagen. Precis som anges i utredningen ska kommuner i sin planläggning främja en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper. I kommunens översiktsplan bör kommunen tydligt redovisa planens innebörd och konsekvenser och i detta ryms även den sociala dimensionen. Kunskaphöjande åtgärder och erfarenhetsutbyte bedöms ha bättre effekt på kommuners ansvar i denna fråga än ytterligare lagreglering. Mot bakgrund av ovan bedöms det saknas skäl att införa ytterligare regleringar i plan- och bygglagen.

Placerade barns möjlighet till kontakt med närstående

Nacka kommun ställer sig bakom förslaget om att det i den nya socialtjänstlagen anges att socialnämnden särskilt ska uppmärksamma barnets eller den unges relationer till föräldrar, syskon och andra närstående och arbeta för att placerade barn ges möjlighet till kontakt med dessa för barnet viktiga personer.

Gallring av barnakter

Det är positivt att det i betänkandet föreslås att regeringen tillsätter en utredning med uppdrag att se över nuvarande bestämmelser om gallring ifråga om barnakter. Då nuvarande sekretesslagstiftning omöjliggör barns möjlighet till insyn i de förhållanden som föranlett en placering utanför hemmet är det av stor vikt att även denna fråga inkluderas i en sådan utredning.

Lättillgänglig socialtjänst

Utredningen föreslår en lättillgänglig socialtjänst som gör det enkelt för människor att få information om verksamheten samt att ta och ha kontakt med den. Nacka kommun konstaterar att en lättillgänglig socialtjänst är en förutsättning för att socialtjänsten ska kunna bedriva sitt arbete effektivt och i nära kontakt med kommunmedborgarna. Behovet av digitala lösningar är i detta sammanhang mycket stort. Detta märks inte minst under rådande pandemi med covid-19 då socialtjänsten behöver kunna kommunicera digitalt i ökad omfattning för att kunna ge råd, stöd, service och ha möten med enskilda såväl som med familjer. Nacka kommun anser att det saknas skarpa förslag i utredningen som möjliggör att socialtjänsten i praktiken kan använda digitala lösningar som det finns behov av. Socialtjänsten måste befinna sig nära kommunmedborgarna och kunna erbjuda möten i digitala lösningar som är bekanta för den enskilde. Bestämmelserna i offentlighets- och

sekretesslagen samt dataskyddsförordningen hindrar till viss del att den digitala tekniken inte kan nyttjas fullt ut och utifrån denna aspekt finns det risk att enskilda inte får de råd, stöd och service som man har rätt till enligt socialtjänstlagen. Sveriges Kommuner och Regioner har i en hemställan till regeringen den 23 mars 2020 (dnr 20/00495) även lyft denna problematik. Detta är en angelägen fråga som måste hanteras om socialtjänsten fortsatt ska vara lättillgänglig enligt utredningens förslag.

Hållbar socialtjänst och begreppet ”hälsofrämjande”

I utredningen nämns att den viktigaste förändringen som skett de senaste åren är den ökade medvetenheten om vikten av hållbarhet och det arbete som inletts för att främja hållbar utveckling inom olika delar av det svenska samhället. Inom vård och omsorg har särskilt hälso- och sjukvårdens hållbarhet uppmärksammats. Socialstyrelsen har konstaterat att en ökad förståelse för de hälsofrämjande processerna som drivkraft för hållbar utveckling bör kunna stärka motiven för ökade satsningar för att utveckla hälso- och sjukvårdens hälsofrämjande dimensioner. Vidare nämns i utredningen att det idag finns en samsyn kring vikten av ett förebyggande arbete inom äldreomsorgen. I syfte att skapa förutsättningar för ett långsiktigt förebyggande arbete inom socialtjänsten föreslår utredningen att det införs en bestämmelse som anger att socialtjänsten ska ha ett förebyggande perspektiv. Att arbeta förebyggande innebär bland annat att främja hälsa. Nacka kommun anser att det hälsofrämjande arbetet är en viktig del i det förebyggande arbete som utredningen tydliggör.

Finansieringsprincip

I övrigt föreslår utredningen en överenskommelse mellan regeringen och Sveriges kommuner och regioner (SKR) för att stötta kommunerna i omställningen till en hållbar socialtjänst. Det framkommer också i utredningen att de förslag som utredaren lämnar ska bidra till ökad kvalitet utan att leda till ökade kostnader för stat eller kommun. I detta sammanhang vill Nacka kommunen lyfta fram att omställningen sannolikt kommer att medföra merkostnader för kommunerna och utifrån finansieringsprincipen behöver staten kompensera kommunerna för dessa.

Nacka dag som ovan

Namn Namn

Namn Namn